

Ljuca, Adin

Jeden bílý den

Autor článku: Ivana Srbková - 13. 4. 2018

ISBN: 978-80-87485-46-0

Literatury

knjige : Bosna

RECENZE **BELETRIE ZAHRANIČNÍ**

Druhý povídkový soubor bosenského autora, který od roku 1992 žije v Praze, přináší autobiografické poetické texty různého žánru. Vedle povídek z jeho rodné Bosny nabízí i obrazy z jeho nové domoviny. Jednotlivé texty svým tematickým a chronologickým řazením vytvářejí důmyslnou a pestrobarevnou mozaiku.

Nevyčerpatelná studnice Adina Ljucy

Adin Ljuca: *Jeden bílý den*. Přel. František Šístek, Protimluv, Ostrava, 2017, 116 s.

Po dvanáctileté odmlce vyšel bosenskému autorovi **Adinu Ljucovi** (1966), žijícímu od konce r. 1992 v Praze, další prozaický titul *Jeden bílý den*. Bolestná studnice, z níž bude Ljuca na základě své válečné zkušenosti z Bosny a Hercegoviny i z jiných míst bývalé Jugoslávie devadesátých let minulého století zřejmě už napořád znovu a znovu čerpat, je bezedná. Nabízí nové a nové ponory...

Stejně jako v případě prozaické prvotiny *Vytetované obrazy* (2005) jde opět o sbírku autobiografických poetických textů různého žánru. Na první pohled je však patrné, že útvary se minimalizují. Jak známo, Adin Ljuca je v prvé řadě básník. Ještě více se tedy tentokrát texty přibližují básním v próze, čemuž odpovídá zestručnění, zhuštění, ale i jistá fragmentárnost látky. Dá se říci, že toto vše odpovídá jednomu ze současných literárních trendů. Dnešní chaotická a zrychlená doba mj. s upřednostněním zpráv SMS a e-mailů před klasickou korespondencí nahrává návratu básní na scénu. Poezii, jak známo, pěstují dnes i technicky zaměřené osobnosti – inženýři, manažeři, programátoři. Je bezesporu „výhodná“ jak pro autory, tak pro čtenáře. Prvním z nich umožňuje rychlejší vyjádření podstatného, druhým pak nabízí umělecký zážitek rovněž v rámci poměrně krátkého časového úseku. A tento fakt samozřejmě nemůže neovlivnit i prózu. A je to právě minimalistický, poetický obrázek tak na jednu-dvě-tři stanice metrem, který má šanci zaujmout a vyhovět požadavkům současnosti.

Je tu však ještě další a mnohem podstatnější rozdíl. Vedle postavy muže (*Možná, Mateřština mé otčiny, Jen se zeptejte Giordana Bruna*), kterého známe už z *Vytetovaných obrazů*, promlouvá tentokrát v knize i žena – Fatima –, a dostává snad dokonce více

prostoru. Válečná tematika tak získává na plastičnosti. Rovněž v ich-formě vyprávěné dramatické příběhy zdravotní sestry v době války (*Spolužák, Trafika, Fazole nelžou, Směna*) jsou mužskému pohledu rovnocenným protipólem. Fatima je silná, opravdová, ale i křehká a něžná, prostě statečná ženským způsobem.

Zdrojem posilující energie se muži i ženy stávají tzv. rodové kořeny. Polozapomenuté vzpomínky opět ožívají. Nejde jen o radostné dětství a mládí, prožité v láskyplném rodinném prostředí a zachycené snad nejhloběji v povídce *Jeden bílý den*, která nabízí zajímavou paralelu šachy-život. V dalších textech (*Proces, Čtvrté dítě ze čtvrtého manželství, Drobné*) totiž ožívají předchozí generace. Vyprávění je barvitě, plnokrevně a dýchá bosenským koloritem.

Nelze opominout ani „české“ povídky, v nichž se dějištěm stává autorova nová domovina a postavkami jeho noví přátelé a známí (*Náhradní mrtvola, Polívkovic koza, Výlet, Zjevení*). Tady překvapí a často i potěší originální vidění cizince.

Autor a Fatima však, zdá se, ještě nedobojovali. Zatímco v jejich domově hrozila válečná smrt, v Česku bojují o život s vážnou a zákeřnou nemocí. A těžko posoudit, který boj je náročnější. Často pouhý nástin a lapidárnost ve vyjádření ještě zesilují účinek (*Liftboy, Nejdelší den, nejkratší noc*).

Co do celkové struktury knihy – jednotlivé texty svým tematickým a chronologickým řazením vytvářejí důmyslnou a pestrobarevnou mozaiku. Výsledkem je tak celistvý, ale současně i fragmentární prozaický tvar, umocněný navíc působivými kolážemi **Fatimy Hoze**.